

Inhoud

- 1 Kuifleeft 7
- 2 Kuiftraint 10
- 3 Kuifspeelt 34
- 4 Kuifleest 54
- 5 Kuifkijkt 72
- 6 Kuifreist 88
- 7 Kuifwint 111
- 8 Kuifzwijgt 132
- 9 Kuifvecht 144
- 10 Kuifbeslist 163
- De opstelling 188

1 Kuif leeft

Kuif den Dolder woont in Almere. In een flat. Tweehoog, zonder lift. Hij doet elke dag boodschappen. Net als u en ik. Soms kijkt hij, met zijn handen in zijn zak, naar een voorbijvliegende vogel. Hij draagt een lange jas, met zakken. Om half acht 's avonds doet hij in zijn huiskamer het licht aan. Hij gaat nooit na elven naar bed. Kuif kijkt geen televisie.

Dat weet ik omdat ik hem al drie weken volg. Niet eens onopvallend. Ik zit in een auto voor zijn deur. Als hij langsloopt groeten we elkaar. Dan stap ik uit en loop achter hem aan. Kuif heeft nog dezelfde tred als vroeger. Willie den Ouden, Kuitje Ruwiel, zijn broer Boet den Dolder, allemaal hebben ze zijn loopje nagedaan. Kuitje Ruwiel zat er nog het dichtstbij.

KUITJE RUWIEL: Als je Kuif zag lopen dan had je altijd het idee dat hij ergens naartoe ging. Dat waren wij helemaal niet gewend in Uffelte. Dat iemand ergens naartoe ging. Ja, je ging naar je werk. Of naar de kroeg. Maar Kuif ging ergens anders naartoe. Ik zal het voordoen. Kijk, zo liep hij dan. Dat maakte indruk hoor.

En dan deed Kuitje dat loopje.

Kuif loopt nu ook alsof hij nergens naartoe gaat. Het is vreemd om de man, over wie ik de laatste weken zo veel verhalen heb horen vertellen, nu vlak voor mij te zien lopen. Gisteren heb ik hem pas durven aanspreken. Hij hield stil. Ik vroeg hem of hij Kuif den Dolder was. Dat klopte. Ik schrok zelf van mijn tweede vraag. 'Waarom?' Hij bleef nog even staan. Zei niets. Ik vroeg het hem nog een keer. 'Waarom?' Toen liep hij door.

Vlak bij het winkelcentrum is een voetbalveldje. Nog geen enkele keer heb ik Kuif in zien houden. Vanmiddag schoot een van de jongetjes een bal over het hek. Recht op Kuif af, stuiterend. Een ideale bal om even hoog te houden. Misschien zelfs wel een bal die je doodlegt op je borst. Ik keek naar Kuif. Hij liep door. Het is dus waar. Kuif den Dolder kan weerstand bieden aan een naderende bal.

De Kuif die ik inmiddels ken, de Kuif over wie al die mensen in Uffelte al jaren en jaren praten, de Kuif naar wie een tribune is vernoemd, die Kuif bestaat niet meer. Die Kuif zou de bal niet eens hebben gecontroleerd. Hij zou hem met tegeneffect in de handen van een van de jongetjes hebben getrapt. Al die jongetjes zouden hem na hebben gekeken. 'Mooie trap, meneer.'

Kuif deed niets.

Een half uur geleden heb ik bij hem aangebeld. Hij deed gewoon open. Ik heb hem verteld wat ik allemaal weet, wie ik allemaal heb gesproken. Dat zijn broer hem mist. Dat Anneke hem niets kwalijk neemt. Dat Zweep zijn ogen vochtig worden als hij over hem praat. Hij luisterde naar me. Op zijn sokken, in het halletje. Ik heb hem verteld dat er binnenkort een boek over hem uitkomt. Dat ik zijn kant van het verhaal wilde horen. Welk verhaal, vroeg hij me. Het verhaal over Kuif den Dolder. Hij knikte. Wat de titel werd. *'Kuif den Dolder, God in Uffelte*. Zo gaat het heten.' Volgende week gaat het boek naar de drukker. Dit is uw laatste kans.

Kuif heeft bijna drie uur met mij gesproken. Ik vertel u niets uit dat gesprek. Dat is de afspraak. Maar mijn boek heet nu anders. Maak kennis met Kuif den Dolder, de beste voetballer ooit.

2 Kuif traint

DOLF SEEGER: Ik kende hem niet. Nooit gezien. En opeens stond hij achter het doel. Ik was aan het trainen met het eerste, op een dinsdagavond. Dat was nog met Willie den Ouden erbij en Kuitje Ruwiel. Routiniers. Ruwiel die kwam weleens in Amsterdam, dus die hoefde je niets te vertellen.

Ik weet het nog precies. We waren aan het afwerken op doel. We beginnen met de training en opeens staat Kuif daar. Een grote, lange jongen. Een jaar of negentien. Makkelijk, dachten wij, een piepeltje die de ballen terugschopt als ze naast gaan. Op een gegeven moment gaat Dikkie van der Tol op het doel af en schiet naast. Recht in de handen van Kuif. Wij wachten tot hij die bal teruggeeft. Dat gebeurde niet. Dikkie, je kent Dikkie, die loopt op hem af en die gaat van dit en dat en zus en zo voor hem staan. Ik er snel heen want ik kende Dikkie. Die sloeg desnoods een kantine-medewerkster op haar bek als zijn kroket nog bevroren was van binnen. Ik kom net aanlopen en ik hoor Kuif zeggen: 'Je wreef. Je had je wreef moeten gebruiken. Die zit hier.' En toen wees hij Dikkie zijn wreef aan. 'Daar had je mee moeten

schieten. Maar dat deed je niet. Jij deed het hiermee.' Toen wees hij naar Dikkies buitenkant voet. 'Dat lukt nooit. Dan gaat hij mis. Met je wreef was beter geweest.'

Ik dacht toen: nu trapt Dikkie hem dood. Maar Kuif had wel gelijk. Dikkie trapte alles buitenkant voet. Om gek van te worden. Geen bal kwam aan. Maar niemand durfde er iets van te zeggen. Ik ook niet, nee. Kuif wel. En het krankzinnige is dat Dikkie niks deed. Net als met die film over de paardenfluisteraar was het, zeg maar, hoe Dikkie reageerde. Een soort berusting. Die heeft daarna nooit meer een bal met buitenkant voet geschoten.

De rest van de training bleef Kuif staan kijken en verdomd, zelfs als hij niet meedeed stond hij precies op de goede plek. We waren aan het afwerken op doel. Dat vinden die jongens altijd lekker. Keihard aan komen lopen en dan beuken. Die bal in de touwen jensen. Ik had er een paar bij die dat wel konden. Peen Schouten, dat was net een vlakschuurmachine. Die liet de bal altijd even langs de binnenkant van de lat schuren. Raap Duizen, die schoot zo hard dat je er bang van werd. Als die naast schoot was je hem de helft van de training kwijt. Lag hij weer ergens langs de provinciale weg op zijn buik in het gras met een stuk hout in het water te slaan, om de bal te bemachtigen. Maar goed, ik leg een balletje met mijn binnenkant voet ongeveer zes meter buiten het strafschoopgebied en Raap neemt die bal op zijn wreef. Een ongeloofelijk hard schot. Die bal bleef een halve meter boven de grond hangen. Recht op Kuif af. Ieder ander zou opzij

zijn gesprongen, ik ook. En toen nam hij hem op zijn borst aan. Ik wist niet wat ik zag. Dood op zijn borst. Hij holde zijn rug een beetje, liet de bal even op zijn borst liggen, wipte hem omhoog met zijn schouder en schoot hem terug, recht in mijn handen. Toen ben ik even met hem gaan praten.

RAAP DUIZEN: Dat deed de trainer nooit, een training stilleggen. Of het nou sneeuwde, of het veld blank stond, trainen was heilig. Zonder onderbrekingen. Doorbuffelen. Dat wist iedereen. Daarom hadden ze hem ook weggestuurd bij Kraggenburg. Die konden dat niveau niet aan. Dolf Seegers was bezeten van voetbal. Ik ben een keer bij hem thuis geweest. Hij woonde alleen. Dat was een kamer met een stoel en verder niets. En honderden notitieblokken. Helemaal volgeschreven. Elke training schreef hij op. Heel hoogdravend kan ik me herinneren. Dus niet wat hij had gedaan, maar vooral wat hij had gevoeld tijdens wedstrijden en trainingen. Nu zie je het ook veel, dat trainers met een schrijfmachine op schoot zitten. Dat gaat dan in een archief, weet ik veel. Je weet het niet. Voor hetzelfde geld zitten ze recepten op te schrijven. Dat is een bekend verhaal in de voetbalwereld. De trainer van Kuinre kwam ook opeens met zo'n leren map onder zijn arm naar de wedstrijden. Met een vulpen. Die zat de hele wedstrijd als een gek te schrijven. Toen is een supporter achter hem gaan staan en toen bleek dat hele schrift vol te staan met zuurkoolschotels. Wat je erdoorheen kon doen. Maar onze trainer nam het heel serieus.

Daar moet je eigenlijk eens achteraan gaan, die voetbaldagboeken van hem. Daar moet ook iets in staan over dat eerste gesprek met Kuif. Dat kan niet anders. Hij heeft bijna een half uur met hem staan praten. Dat is daarna nooit meer iemand gelukt. Twee, drie woorden wisselde Kuif met je. En dan was het op. Ja, die hoer van een Anneke Veldkamp, daar sprak hij wel mee.

DOLF SEEGER: Wat ik tegen hem heb gezegd toen? Gewoon, of hij van voetballen hield. Hoe lang hij al voetbalde. Hij had nog nooit gevoetbald. Als ik hem moet geloven dan zag hij daar, langs dat trainingsveld, voor het eerst mensen voetballen. Dat zei hij in ieder geval tegen mij. En ik geloof hem. Waarom zou hij daarover liegen? En waar moet hij dat dan hebben geleerd? Hoeveel mensen daar niet naar hebben gevraagd man, bij mij, bij zijn broer en bij zijn moeder, wanneer de kleine Kuif voor het eerst tegen een bal aan was gaan schieten. Gek werden die mensen ervan. Ik ook. Iedereen wilde dingen van mij horen die helemaal niet waren gebeurd. Op een gegeven moment had ik twee, drie keer per week een cameraploeg op het trainingsveld. Daar heb ik mediatechnisch veel van geleerd.

MOEDER KUIF: Die Johan Crujff, weetuniet, dat is toch om te lachen? Wat een lul. Die beelden van hem, dat-ie klein was. Schei nou toch uit zeg, wat een uitslover. In die domme korte broek van hem. Dan kan je drie keer een bal hooghouden en dat moet dan in het historisch museum of zo. Dat ge-

lul ook over Willem van Hanegem, ook zoiets. Dat-ie de hele dag een bal tegen een muur stond te schieten. En dan zeg ik: als je je hele jeugd tegen een muur staat te lullen, ja, dan word je zo'n jankertje als Van Hanegem. Laat me nou niet lachen, meneer. Schrijf maar op: Willem van Hanegem is een janker. Ja, een grote janker.

Kuif deed nooit wat met een bal. We hadden er niet eens een. Wat moest je er hier mee, met een bal? Nee, dat zou dan iets zijn wat je voor je kind moet kopen. Een bal. Ziet u me aankomen? Schei nou toch uit. Een trui, schoenen, dat soort dingen kocht ik voor hem. Een fiets. U bent de zoveelste, meneer, die ernaar komt vragen. Ze hebben het me hier van de regionale omroep al zo vaak gevraagd, maar ik heb geen beelden van Kuif met een bal. Nogmaals, hij had een rothekel aan voetballen. Tot zijn vijftiende heeft hij geen bal aangeraakt. Hij heeft alleen maar daar, op dat kistje, jaren achtereen naar buiten staan kijken. God mag weten wat hij zag. Het was een schat van een jongen. Ik had er geen omkijken naar.

DOLF SEEGER: Ik werd er strenger in, met die televisieploegen. Die wilden je altijd iets aparts laten doen, want gewoon een training filmen, dat vonden ze te saai. Moest ik met een net ballen op mijn rug hard aan komen hollen en dan verschrikt kijken of zo. Dat vonden ze dan leuk. Of ik moest aanwijzingen schreeuwen met een megafoon. Daar ben ik één keer ingetrapt. Hebben ze me met een hele rare

jas aan in de modder gegooid. Dat moest dertig keer over. En dan moest ik zeggen: 'Geen centje pijn.' Geen idee waar het op sloeg, maar dat ging zo bij de televisie zeiden ze.

ZWEEP DUKELS: Wij zaten in de kantine. We hebben ons rot gelachen. Zagen we de trainer steeds voorbijhollen en met zijn kop in de modder duiken. Hij kreeg die tekst er niet goed uit. Dat hoorde ik van die televisiejongens. Tilde hij zijn kop op, zei hij: 'Geen tentje zijn.' Kon het weer over. Kuif die was toen al naar huis. Zoals gewoonlijk. Meneer was bijzonder, hè. Vanaf de eerste training kreeg hij een voorkeursbehandeling. Want o hij was zo speciaal.

DOLF SEEGER: Dat krijg je nu ook, dat iedereen zegt dat ze altijd al wisten dat Kuif heel bijzonder was. Meneer, ze wisten zijn naam niet eens. Het is allemaal ijdelheid. Er gebeurt hier al 1400 jaar geen ene reet in dit dorp en dan steekt er eentje een beetje boven uit en moet je ze zien. Alsof ze hem allemaal persoonlijk op schoot hebben gehad. Het is treurig. Iedere inwoner van Uffelte heeft opeens warme herinneringen aan Kuif. Vraag maar eens aan Douwe Kiebels, van die elektronicazaak. Dat is de ergste. Dan weet je wat ik bedoel.

DOUWE KIEBELS: Ja, natuurlijk weet ik dat nog. Kuif den Dolder. Dat was schitterend. Dan kwam hij daar de Schoolstraat uitlopen en dan liep hij verderop rechts de Dwarsweg in. Toen dacht ik al: dat wordt er eentje. Dat zag je gewoon.

Dat kan ik verder niet uitleggen. Hij liep daar en je dacht: jij wordt er eentje. Je wist nog niet wat, zo ver ging het niet, maar dat het er eentje werd, dat stond vast. Geen discussie mogelijk. Dat kan je aan iedereen hier vragen. We wisten allemaal dat het er eentje werd. Vraag maar aan Bokke Roet, van de groentewinkel aan de overkant. Die zal dat bevestigen.

BOKKE ROET: Kuif den Dolder? Ja, meteen. Dat zag je meteen. Ik zal u zeggen, het klinkt misschien raar, maar al had ik een hele winkel vol klanten, als Kuif voorbijkwam dan viel het gewoon stil. Iedereen voelde dat er iets bijzonders aan de hand was met die jongen. Hoe hij liep. Ik zal het voordoen. Met van die stappen en zo en dan met die handen zo, dit werk, ziet u wel, dat je echt loopt alsof je ergens naartoe gaat. Je ging door hem ook over je eigen tred nadenken. Ik weet nog wel dat ik aan mijn vrouw 's avonds vroeg hoe ze vond dat ik liep. Ik voordoen, hoe ik dan liep. Daar had ze eigenlijk nooit zo over nagedacht. Ze vond er niet zoveel van. Dat zegt eigenlijk al alles. Kuif, als je die een keer had zien lopen, dan vergat je hem nooit meer. Dat hoofd en die armen en die benen. Ja, dat was heel bijzonder. Buik Remmels zegt altijd dat je meteen zag dat het er eentje was en dat ben ik wel met hem eens. Daar was geen twijfel over mogelijk. Kuif was er eentje, maar wat, dat wisten we toen nog niet. Die trainer, Dolf Seegers, zegt nu wel dat hij hem heeft ontdekt, maar die lul met vingers had ook geen idee. Seegers heeft een keer een half jaar aan een roman gewerkt. Om u

een idee te geven wat voor type het is. Daar heb ik zo'n rot-hekel aan, aan mensen die gaan opschrijven wat ze dachten. Dan denk ik: zeg dat dan meteen, maar nee, dat moet allemaal aan een bureautje gaan zitten met een lampje en zo, echt van: kijk mij eens schrijven. Een poseur is het. Al die notitieblokken van Seegers, ik durf er vergif op in te nemen dat er geen woord in staat. Meneer de grote Kuif-kenner.

DOLF SEEGER: Ik kan me geen details herinneren van dat eerste gesprek met Kuif. Zegt Raap Duizen dat, dat ik een half uur met Kuif heb staan praten? Dat zal dan wel. Ik kan het me niet voorstellen, maar als Raap dat zegt. Hij is niet achterlijk, Raap. Nogmaals, ik kan me de details niet herinneren. Waar kan je het in zo'n gesprek over hebben? Hij vertelde me dat hij nog nooit had gevoetbald en dat hij het wel een mooie sport vond, nu hij ons zo bezig zag. Ik zal toen wel hebben gevraagd of hij een keer wilde meetrainen en daar zal hij dan ja op hebben geantwoord, want vanaf dat moment, de dag daarna, heeft hij met ons meegetraind.

RAAP DUIZEN: Ik had ook niet het idee dat het alleen maar over voetbal ging. Ze stonden heel druk met elkaar te praten. Met wijzen erbij. Ze lachten niet. Dat heb ik Kuif nog nooit zien doen, trouwens. Dat bedenk ik nu pas. Hij lachte nooit. Maar hij was toen in dat gesprek wel veel drukker dan ik hem ooit heb gezien. Ze raakten elkaar aan, dat viel mij op. Dat vond ik vreemd. Als je iemand net kent, dan raak je hem toch niet aan? Als ik jou nu aan ga raken, zoals nu, dat

ik tijdens dit gesprek mijn hand op je schouder leg, of dat ik nu mijn armen om je nek sla, dat is toch ongemakkelijk? Toch? Dat doe je niet. Ik ken je net een half uurtje. Aanraken, zo gewoon tijdens een eerste gesprek, dat is raar. En dat deden zij. Niet echt zo van helemaal om elkaar heen hangen, maar toch, handen op elkaars schouder weetjewel. Nou ja, aanraken gewoon. En steeds wijzen naar de bomen. Stonden ze opeens allebei naar een boom te kijken. En wij maar wachten. Dat was vrij kut.

DOLF SEEGER: Volgens mij hadden we het over de wind. Dat zal toch wel? Hij zal wel iets hebben gevraagd over de wind en of zo'n bal daar dan last van had. Weet ik veel. Ik zag gewoon dat die jongen iets had en heb gevraagd of hij een keer mee wilde trainen. Verder niets. Ik kan wel een lulverhaal op staan hangen, maar dat is het. Jij hebt die dagboeken van mij gekregen. Zoek het maar op. Ik heb er nooit een woord van teruggelezen. Dat kan ik niet. Dat is allemaal geweest. Doe jij dat maar. Misschien heb ik er toen wel iets over geschreven. Misschien ook niet.

UIT DE NOTITIEBLOKKEN VAN DOLF SEEGER

Als een spons, of nee, als zand waar je met je handen in wilt graaien. Of nee, als te hoog gras, die meebuigende weerstand langs je kuit, dat gevoel. Kuifheet hij. Ik heb met hem gesproken over bomen. Ik weet niets van bomen. Ze staan er. Soms hoor je ze, als het waait. Dat is wat ik tot nu

toe wist van bomen, maar Kuif wees me op de kruin. Hij zei het woord een paar keer: kruin. Zo had ik het nooit begrepen. Als iets waar je overheen kunt aaien. Waar je je vingers doorheen kunt laten glijden. Een kruin. Hij zag dat wel. Er landde een vogel in de boom. Hij wees. Vroeg zich af waarom die vogel, van alle bomen, precies die ene boom uitkoos. Ik had daar geen antwoord op, maar ik geloof dat hij dat ook niet verwachtte. Zo was hij ook bij het trainingsveld terechtgekomen. Hij had ons gehoord. Kreten van mannen achter de bomen. Dan ga je kijken, zei hij. Er is nog nooit iemand naar ons komen kijken. Hij wel. Nu denk ik: zou ik ook zijn gaan kijken? Schreeuwende mannen, dat trok hem aan. Of nee, ik moet het preciezer opschrijven, lachende mannen. Dat was hem opgevallen. Wanneer lachen mannen achter bomen? Dat had hem nieuwsgierig gemaakt. Hij snapte nu wel waarom. Voetbal. Die bal. Die netten. Hij snapte waar we mee bezig waren. Hoe hij die bal op zijn borst had doodgelegd. Te lang gras, stug. Doodleggen is niet het goede woord. Ik moet zorgvuldiger omschrijven wat hij deed. Hij werd verenigd. Dat is het. Hij werd verenigd met de bal. En de bal met hem. Zo was het. Hij komt morgen meetrainen. Als zijn moeder het goedvindt.

BOET DEN DOLDER: Wij woonden toen nog bij moeder. Ik merkte meteen dat er iets aan de hand was toen hij thuis kwam. Hij hield zijn schoenen aan. Dat deed hij anders nooit. Als je eerst gerommel in het halletje hoorde, dan wist je dat Kuif thuis was. Dan deed hij zijn schoenen uit. Nooit

uitschoppen of zo, hoor. Nee, netjes de veters los, en dan keurig naast elkaar in de hoek van het voorportaal. Nu liep hij meteen door. Ik weet niet of het mijn moeder ook opviel, daar hebben we het nooit over gehad. Zoals we het wel over meer niet hebben gehad.

MOEDER KUIF: Ja, dat herinner ik me nog wel. Aan zijn schoenen? Nee. Ik merkte het aan zijn ogen. Ik dacht dat hij verliefd was. Nu krijgen we het, dacht ik. Met die hoer van Struis Keuvel. Dat dacht ik. Die hoer van een Struis Keuvel heeft hem in haar klauwen. Die tongde met de hele buurt. Dat wist iedereen. Ik denk dat driekwart van de mannen in Uffelte voor het eerst heeft getongd met Struis Keuvel. De hoer. Zeventien jaar was ze. Mevrouw deed er ook niet moeilijk over. Ze vond het lekker. Dat hoor je niet vaak, hè. Dat een vrouw tongen lekker vindt. Hoor jij dat weleens? Dat ze tegen je zeggen: lekker, die tong achter in mijn huig. Nou, Struis Keuvel had er geen problemen mee. Ze kwamen helemaal uit Havelte om met haar te tongen. Ze belden hier zelfs aan, vroegen ze waar ze woonde. Dan vroeg ik: kom je haar tongen? Ja, zeiden ze dan. We komen haar tongen, mevrouw. Stuurde ik ze altijd de verkeerde kant op. Dus dat is wat ik dacht. Ik zag Kuifs ogen en dacht: die heeft getongd. Met die hoer van een Struis Keuvel.

BOET DEN DOLDER: Moeder begon meteen tegen hem uit te varen over Struis Keuvel. Of Kuif daarmee had staan tongen. Niks van waar. Kuif kende haar niet eens. Ik wel. Elke

donderdagmiddag tongden we. Verder niks bijzonders. Dat kwam gewoon zo uit. We fietsten samen op vanuit het dorp naar de boerderij en waar zij rechtsaf moest, daar tongden we dan wat.

MOEDER KUIF: Hij ontkende het. Huilend. Dat was de eerste keer dat ik hem zag huilen. Zelfs als baby hilde hij niet. Nu wel. Meteen. Ik vroeg of hij met die hoer van een Struis Keuvel had getongd en toen begon hij hard te huilen. Met tranen. Toen wist ik wel dat ik fout zat. Dat er iets belangrijks aan de hand was. Dat bleek dan dat voetbal te zijn. Daar ging hij om zitten janken. Je mag het niet zeggen over je eigen kind, maar ik moet eerlijk zijn. Ik dacht toen: het is een homo.

BOET DEN DOLDER: Dat was echt moeder ten voeten uit. Die was geobsedeerd door Struis Keuvel. Stond ze uren door het gordijn te loeren of ze weer stond te tongen. Dat had ze ontdekt. Ik ook trouwens, dat als je je wang tegen de muur aan drukte en met een oog dan zo scheef wegkeek, dan kon je haar met helder weer op de kruising zien tongen. En moet je mijn moeder nu zelf zien. Ongelofelijk. Die tongt nu alles wat los- en vastzit. 86 jaar is ze en je moet haar van die kerels aftrekken. Een paar weken geleden bezocht ik haar in het verpleeghuis. Ik kom binnen, was ze aan het tongen met een invalide buschauffeur. Ze pakt nog steeds wat ze pakken kan. Dus waar hebben we het over?

MOEDER KUIF: Ik vroeg hem wat er was. Maar ik verstond hem niet. Hij moest steeds huilen. Hij zat aan de keukentafel. Iedere keer als hij iets wilde zeggen, begon hij te snikken. Toen ben ik maar gaan koken.

BOET DEN DOLDER: Voetbal. Daar ging het over. Na een uur zei hij dat woord: voetbal. Dat was wel even vreemd. Je verwacht veel woorden als iemand zo lang heeft zitten huilen: bewapeningswedloop, schimmelinfectie, keuzevak, beroepskeuzeprofiel. Dat soort woorden. Maar hij zei: voetbal. Toen weer een hele tijd niets. En toen nog een keer: voetbal. Ja, zeiden wij maar, voor de vorm. Voetbal. Mijn moeder ook.

MOEDER KUIF: Voetbal zei hij. Steeds maar weer. En wij dan erachteraan: voetbal. Het had wel iets gezelligs. Zo veel zaten we niet met zijn drietjes aan tafel te praten.

BOET DEN DOLDER: Ik vond het allang best. Stond mijn moeder eens een keertje niet over dat getong van Struis Keuvel te beppen. Fijn woord ook, voetbal, als je het vaak zegt. Maar dat heb je ook met dorsmachine en theebeker. Dus dat zegt ook weer niet zo veel. Er zijn ook woorden die niet fijner worden als je ze vaak achter elkaar zegt. Bandenspanning. Moet je dat maar eens proberen. Bittergarnituur, dat is van zichzelf al een te fijn woord. Dat wordt alleen maar minder. Die woorden heb je ook. Maar voetbal kon het makkelijk hebben, als woord. Ik zeg het nog weleens, voor mijn plezier.

MOEDER KUIF: En toen kwam het hele verhaal eruit. Ik heb hem daarna nooit meer zo lang over iets horen vertellen. Hij was naar een veld geweest met mannen erop die voetbalden. Daar kwam dat woord vandaan. Later ben ik me er wel in gaan verdiepen, maar toen had ik geen idee. Ik dacht altijd dat het een werktuig was, een voetbal. Maar goed, hij had die bal gezien en een zekere meneer Seegers. Dat was de leider. Die heb ik later nog weleens ontmoet. Dat was me een oetlul. Geen touw aan vast te knopen. Hele verhalen steeds over bomen en kruinen. Om gek van te worden. Maar Kuif raakte niet uitgepraat over die man en dat voetbal.

BOET DEN DOLDER: Mijn moeder snapte er niets van. Die zag hem alleen maar huilen, snap je. Die luisterde niet. Nooit eigenlijk. Hij moest stoppen met huilen, dat was het belangrijkste. Dan was het weer goed of zo. Ik dacht toen al wel: maar waarom zit het hem zo hoog? Ik ben toen gaan doorvragen over dat voetbal. Zonder moeder erbij. Die stond alweer door het gordijn te loeren. Kuif heeft mij toen op onze kamer verteld over dat voetbal. Ik heb vooral geluisterd. Hij lag op zijn bed, op zijn rug, en ik op mijn eigen bed. We zagen elkaar niet. Ik had het licht uitgedaan. Ik hoorde hem alleen maar. Dat was zo fijn. Dat is daarna nooit meer gebeurd, dat we als broers met elkaar spraken. Dat hij me iets belangrijks vertelde. Ik denk daar nog vaak aan terug. In die donkere kamer en Kuif die zo enthousiast vertelde. Ik dacht toen, midden in zijn verhaal: alles komt

goed. Raar hè. Alles komt goed. Wat dan, vraag ik me nu af. Maar zoals hij sprak en dat hij me ook dingen vroeg, wat ik ervan vond en dat ik dan even nadacht en hem antwoordde, dat was mooi. Hij luisterde naar me. Want ik was zijn broer, snap je?

Hij vertelde me dat hij de bal op zich af zag komen en dat hij precies begreep wat er ging gebeuren. Hij zei: Boet, die bal kwam op me af en mijn voet kwam als vanzelf van de grond en mijn bovenlichaam kantelde en voor ik het wist lag die bal doodstil op mijn borst. Dat vertelde hij me. Dat hij eigenlijk stomverbaasd naar dat ding op zijn borst had gekeken. Die bal. Zo dichtbij. Hij deed daar zelf helemaal niet zweverig over hoor, maar mensen die hem later hebben zien voetballen, die zeggen allemaal hetzelfde. Kuif en de bal, die zochten elkaar op. Die vonden elkaar. Die voerden gesprekken. Ik geloof die mensen wel. De volgende dag heeft hij voor het eerst meegetraind. Dat was gratis. Zo graag wilden ze hem hebben.

KUITJE RUWIEL: Dat stak ons wel, dat de trainer na dat gesprek zo enthousiast was. We liepen de benen uit ons lijf, al jaren, en de eerste de beste boswandelaar die uit de struiken tevoorschijn kwam, die kreeg meteen alle aandacht en mocht lekker mee komen trainen. Gratis. Terwijl wij met naam en toenaam in het clubblaadje kwamen te staan als we onze contributie niet hadden betaald. Bij Peer Dekkels is dat toen nog helemaal uit de hand gelopen. Die werd gek.